

Prémie Jana Friče za rok 2023 udělena Petru Fatkovi

23.1.2024 - | Astronomický ústav AV ČR

V úterý 23. ledna 2024 od 13 hodin proběhne na observatoři Astronomického ústavu AV ČR slavnostní předání Prémie Jana Friče za rok 2023.

Laureátem je Mgr. Petr Fatka, Ph.D. z Oddělení meziplanetární hmoty, který získává toto ocenění za soubor prací „Objevy a prozkoumání nových planetkových párů a klastrů“.

Prémii Jana Friče uděluje Astronomický ústav AV ČR od roku 2009 svým mladým pracovníkům za mimořádné výsledky, které přispívají k prestiži ústavu v mezinárodním srovnání.

Při příležitosti předání Prémie Jana Friče **čerstvý držitel ocenění pronese laureátskou přednášku na téma „Objevy a prozkoumání nových planetkových párů a klastrů.“** Přednáška bude přednesena v angličtině.

Charakteristika oceňované vědecké práce Petra Fatky

Existence planetkových párů a klastrů, tj. skupin planetek vzniklých rotačním štěpením mateřských planetek, byla objevena poměrně nedávno. Od té doby se podařilo zpětnými dráhovými integracemi potvrdit existenci stovek planetkových párů a desítek vícečlenných klastrů. Mezi zajímavé objevy patří například nalezení nejmladšího blízkozemního páru, který vznikl před pouhými 300 lety (a jehož vznik byl doprovázen aktivitou podobnou aktivitě kometární) nebo i vůbec doposud nejmladšího páru, jenž se pravděpodobně rozpadl v tomto století. Více v odkazech v závěru této tiskové zprávy.

Cenu předávají

Mgr. Michal Bursa, Ph.D. - ředitel Astronomického ústavu AV ČR

a

RNDr. Bruno Jungwiert, Ph.D. - předseda Rady Astronomického ústavu AV ČR

Prémie Jana Friče je pojmenována po mladším z bratrů Fričových, který se společného snu vybudování hvězdárny v Ondřejově nedožil. Prémie se každoročně uděluje k datu blízkému nenadálému úmrtí Jana Friče, tedy k 21. lednu. Astronomický ústav AV ČR tak zároveň uctívá jeho památku.

Jan Frič (13. února 1863, Paříž – 21. ledna 1897, Praha) byl nejenom fyzik a chemik, ale také podnikatel. S bratrem Josefem Fričem založili továrnu na výrobu opticko-mechanických přístrojů Josef a Jan Frič. Společně se věnovali také astronomii, především astronomické fotografii. Hvězdárnu v Ondřejově už ale v roce 1898 založil pouze Josef Frič, protože jeho mladší bratr v roce 1897 zemřel ve svých 34 letech na pooperační komplikace.

Více o práci oceněného Petra Fatky:

<https://www.asu.cas.cz/articles/1996/19/na-cem-pracujeme-par-asteroidu-ktery-se-rozpadl-teprve-pred-dvaceti-lety>

<https://www.asu.cas.cz/articles/1918/19/na-cem-pracujeme-nejmladsi-znamy-par-asteroidu-byl-zrejme-chvili-kometou>

Odkazy:

Více o Janu Fričovi, jehož jméno Prémie nese zde.

Pavel Suchan, tiskový tajemník Astronomického ústavu AV ČR – suchan@astro.cz, 737 322 815

Kontakt na laureáta: Mgr. Petr Fatka, Ph.D. – petr.fatka@asu.cas.cz

<https://www.asu.cas.cz/articles/2226/19/premie-jana-frice-za-rok-2023-udelena-petru-fatkovi>